

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๔๐๖/ว ๑๗๕

กรมประชาสัมพันธ์

รับที่ ๔๙๘๘

วันที่ ๕ มิถุนายน

๑๓.๓๔ ๔.

สำนักเลขานุการคณะกรรมการรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ให้วันที่ ๔ ธันวาคม เป็นวันอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้านแห่งชาติ

(๑) เรียน อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด่วนที่สุด ที่ กส ๐๔๐๕/๒๕๕๓
ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๐

ด้วยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้เสนอเรื่อง ให้วันที่ ๔ ธันวาคม
เป็นวันอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้านแห่งชาติ มาเพื่อดำเนินการ
ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะกรรมการรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๐ เห็นชอบให้วันที่ ๔ ธันวาคม
ของทุกปี เป็นวันอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้านแห่งชาติ
ตามมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๐
ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(๒) ที่ นร ๐๔๐๑.๐๑/ว. ๓/๒๓

ขอแสดงความนับถือ

เรียน พอ.สำนัก/กอง และหัวหน้าหน่วยงาน
เพื่อโปรดทราบ

ทักษิณ ใจดี
(นางทักษิณ ใจดี)
ลง.
๓ ธ.ค.๕๐

สูชัย ภู่ประเสริฐ

(นายสูชัย ภู่ประเสริฐ)
เลขานุการคณะกรรมการรัฐมนตรี

สำนักวิเคราะห์เรื่องเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๔๐ ๕๐๐๐ ต่อ ๓๒๔

โทรสาร ๐ ๒๒๔๐ ๕๐๖๔

www.cabinet.thaigov.go.th

(nk50_11_53/ชวชชย)

ด่วนที่สุด

ที่ ทส 0805/ 2593

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
92 พหลโยธิน ซอย 7 แขวงสามเสนใน
เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400

26 พฤศจิกายน 2550

เรื่อง เสนอคณะรัฐมนตรีให้วันที่ 4 ธันวาคม เป็นวันอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้านแห่งชาติ

เรียน เอกอัภิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย สรุปข้อเสนอแนะการดำเนินงานเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน

เรื่องเดิม

1. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์ในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นและเพื่อเป็นวันสัญลักษณ์ในการรวมพลังด้วยจิตอาสาของอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) และได้เสนอให้วันที่ 4 ธันวาคม ของทุกปี เป็นวันอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้านแห่งชาติ ต่อที่ประชุมคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติในการประชุม ครั้งที่ 12/2550 เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2550 ซึ่งคณะกรรมการฯ มีมติ ดังนี้

1.1 เห็นชอบความที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เสนอให้วันที่ 4 ธันวาคม ของทุกปี เป็นวันอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้านแห่งชาติ

1.2 มอบหมายให้ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม จัดทำรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการกำหนดบทบาทของ ทสม. เป้าหมาย มาตรการและกลไกการดำเนินงานในปีนี้ และปีต่อๆ ไป เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

2. มติคณะรัฐมนตรี ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2.1 มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2534 เรื่องประกาศให้วันที่ 4 ธันวาคม เป็นวันสิ่งแวดล้อมไทย

2.2 ระเบียบกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมว่าด้วยอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน พ.ศ.2550

ข้อเสนอ...

ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การดำเนินคดีวันที่ 4 ธันวาคม ของทุกปี เป็นวันอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้านแห่งชาติ เป็นไปตามมติของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ 12/2550 เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2550 จึงขอให้นำเรียนคณะกรรมการรัฐมนตรี เพื่อโปรดทราบและเห็นชอบความติดตามคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติตั้งแต่วันนี้ไปต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำไปเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นาย Yingyuth Yuthchawong)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
รักษาราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

รับรองสำเนาถูกต้อง

(นายวีรวัฒน์ ปugsติสอร์)
นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 8 ว

กรมสิ่งแวดล้อมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
สำนักสิ่งแวดล้อมมีส่วนร่วมของประชาชน
โทร 0-2298-5649
โทรสาร 0-2298-5647, 0-2298-5650

สรุปข้อมูลการดำเนินงาน เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน

1. ความเป็นมา

อาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน เกิดจากแนวคิดในการส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ของประชาชนในการเข้ามาร่วมดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมกันแก้ปัญหา และสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์ในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในท้องถิ่นของตน ซึ่ง กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เป็นผู้สนับสนุนให้เกิดการจัดกระบวนการให้บุคคลที่มีความสนใจ มีการแสวงหาความรู้ และประสบการณ์ มีความเสียสละ และอุทิศตัวในการทำงานด้านการอนุรักษ์ สวน คุ้มครอง และพื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง เป้าหมายเป็น “อาสาสมัคร” เกิดการรวมกลุ่ม และพัฒนาเป็นเครือข่าย

การดำเนินการในรูปแบบของเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อม (ชื่อเดิม) เริ่มขึ้นในปี 2545 โดยนำร่องใน 10 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ ลำปาง สุโขทัย นครพนม เลย ขอนแก่น ชลบุรี เพชรบุรี สุราษฎร์ธานี และจังหวัดอื่นๆ ต่อมาได้มีการขยายเครือข่ายให้ครอบคลุมทั่วประเทศ และมีเครือข่ายระดับประเทศอย่างลึกซึ้ง ไปถึงระดับหมู่บ้าน อีกทั้งมีการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัคร และรูปแบบการดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในปี 2548 จึงได้เปลี่ยนชื่อ จาก “อาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อม” เป็น “อาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน” หรือ “ทสม.”

2. วัตถุประสงค์ของการมี ทสม.

- เพื่อเสริมสร้างศักยภาพ ความเข้มแข็ง กระบวนการเรียนรู้และพึ่งตนเองของชุมชน ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนในท้องถิ่นของตนเอง
- เพื่อเชื่อมโยงการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างระดับนโยบาย และระดับชุมชน

3. รูปแบบของ ทสม.

“อาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน” หรือ ทสม. คือ บุคคลที่มีความสนใจ มีการแสวงหาความรู้ และประสบการณ์ มีความเสียสละ และอุทิศตัวในการทำงานด้านการอนุรักษ์ สวน คุ้มครอง และพื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเองอย่างยั่งยืน” โดยมี “เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน” หรือ “เครือข่าย ทสม.”

เป็นเครื่องข่ายเชื่อมประสานงานของ ทสม. ใน การเรียนรู้ร่วมกัน สร้างความรู้ความเข้าใจ และเปลี่ยน ประสบการณ์ และความคิดเห็นเพื่อการอนุรักษ์ สงวน คุ้มครอง และพื้นที่ฟุ่รพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม โดยใช้หลักธรรมาภิบาลในการทำงาน เพื่อนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีในอนาคต

ในการดำเนินงานของ ทสม. จะมี “กรรมการเครือข่าย ทสม.” ซึ่งเป็นผู้แทน ทสม. ที่ได้รับ แต่งตั้งจาก ทสม. ให้ปฏิบัติงานในฐานะกรรมการเครือข่าย ทสม. ในระดับต่างๆ โดยกรรมการแต่ละ ระดับ อยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี

5. คุณสมบัติของ ทสม.

- 1) มีสัญชาติไทย
- 2) มีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์
- 3) เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยด้วยความบริสุทธิ์ใจ
- 4) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ประจำจังหวัดนั้น
- 5) เป็นผู้สมควรใจที่จะอาสาดำเนินกิจกรรมทางด้านการอนุรักษ์ สงวน คุ้มครอง และพื้นที่ ฟุ่รพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 6) เป็นบุคคลที่มีความเสียสละและอุทิศตัวในการทำงานเพื่อส่วนรวม
- 7) เป็นบุคคลที่เปิดโอกาสให้กับตัวเองและผู้อื่นในการแสดงหา เรียนรู้และเพิ่มพูนความรู้และ ประสบการณ์
- 8) เป็นบุคคลที่ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมที่จะใช้เป็นแนวทางในการทำงาน ร่วมกัน

6. บทบาทหน้าที่ของ ทสม.

- 1) ช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการ อนุรักษ์ สงวน คุ้มครอง และพื้นที่ฟุ่รพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น
- 2) สร้างความตระหนักให้ภาคประชาชนรู้สึกภูมิใจด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของท้องถิ่นและสามารถกำหนดแผนงานเพื่อแก้ไขปัญหาของได้ รวมถึงการกระตุ้นให้ประชาชน เข้ามามี ส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในหมู่บ้าน หรือชุมชนของตน ได้อย่าง มีประสิทธิภาพ
- 3) เป็นผู้ประสานงานระหว่างองค์กรประชาชน กับหน่วยงานของรัฐ และองค์กรอื่น
- 4) ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ รับและแจ้งให้ประชาชนได้ทราบถึงนโยบาย ข่าวสาร กิจกรรม ตลอดจนผลงานที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5) ติดตาม ตรวจสอบ เป้าระวังการเปลี่ยนแปลงคุณภาพทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม
ของชุมชน

7. การดำเนินงานที่ผ่านมา

1) การจัดตั้งเครือข่าย ทสม.

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินงานในรูปแบบเครือข่ายอาสาสมัครฯตั้งแต่ปี 2545 โดยนำร่องในพื้นที่ 10 จังหวัด ควบคู่ไปกับการดำเนินกิจกรรมนี้ได้มีการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่าย รวมถึงกิจกรรมที่อาสาสมัครฯจะดำเนินการในพื้นที่ และได้มีการขยายเครือข่ายเรื่อยมาถึงปัจจุบัน มีรายละเอียดดังนี้

- 1) ปี 2545 จำนวน 10 เครือข่าย
- 2) ปี 2546 จำนวน 28 เครือข่าย
- 3) ปี 2547 จำนวน 12 เครือข่าย
- 4) ปี 2548 จำนวน 4 เครือข่าย
- 5) ปี 2549 จำนวน 1 เครือข่าย
- 6) ปี 2550 จำนวน 20 เครือข่าย

ปัจจุบันมีทสม. ในพื้นที่ 75 จังหวัด ทั้งสิ้น 50,208 คน

2) การอุบัติเรียนร่องรับการดำเนินงานของ ทสม.

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ออกระเบียบกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ว่าด้วยอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน พ.ศ. 2550 โดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124 ตอนพิเศษ 95 ง เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2550 เพื่อนำเสนอการดำเนินงานของ ทสม. ทั้งนี้ ผู้รักษาการตามระเบียบนี้ คือ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยระเบียบประกอบด้วย 8 หมวด 33 ข้อ มีสาระสำคัญ คือ

หมวดที่ 1 ว่าด้วย วัตถุประสงค์ และกิจกรรม มีเนื้อหาเกี่ยวกับ

- วัตถุประสงค์ของการมี ทสม.(ตัว ทสม.) และเครือข่าย ทสม.(องค์กรที่ทำงานนี้ที่ เชื่อมโยงการทำงานของ ทสม.)
- กิจกรรมที่ ทสม. จะดำเนินการ

หมวดที่ 2 ว่าด้วยอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน มีเนื้อหา
เกี่ยวกับ

- คุณสมบัติของผู้ที่จะมาเป็น ทสม.
- ขั้นตอน / วิธีการรับสมัคร ทสม.

- หน้าที่ของ ทสม.
- การพัฒนาภาพของ ทสม.
- การสนับสนุนดำเนินการของ ทสม. ของหน่วยงานกระทรวงทั่วไปกระทรวงสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อมทุกระดับ

หมวดที่ 3 ว่าด้วยสิทธิประโยชน์ของอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน มีเนื้อหาเกี่ยวกับ

- สิทธิประโยชน์ของ ทสม.
- การออกบัตรประจำตัว ทสม.

หมวดที่ 4 ว่าด้วยคณะกรรมการอำนวยการอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน มีเนื้อหาเกี่ยวกับ

- องค์ประกอบของคณะกรรมการอำนวยการ จำนวนหน้าที่

หมวดที่ 5 ว่าด้วยคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน

- องค์ประกอบของคณะกรรมการเครือข่าย ทสม. แต่ละระดับ และจำนวน หน้าที่ ของคณะกรรมการ
- ภาระของคณะกรรมการ

หมวดที่ 6 ว่าด้วยการประชุม มีเนื้อหาเกี่ยวกับ

- การจัดประชุมกรรมการ และ สมาชิก และการมีมติของคณะกรรมการ

หมวดที่ 7 ว่าด้วย การเงิน มีเนื้อหาเกี่ยวกับ

- ที่มาของเงินรายได้ของเครือข่าย ทสม.
- วิธีปฏิบัติในทางการเงิน

หมวดที่ 8 ว่าด้วย บทเฉพาะกาล มีเนื้อหาเกี่ยวกับ

- การเลือกคณะกรรมการใหม่แทนคณะกรรมการที่มีอยู่ในปัจจุบัน ภายหลัง ประกาศใช้รับเบียน
- การออกบัตรประจำตัวใหม่แทนบัตรประจำตัวเดิม

3) ผลการดำเนินงานของเครือข่าย ทสม.

จากการดำเนินการทำให้มี ทสม. ซึ่งเป็นแกนนำในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นเพิ่มขึ้น เป็นกลุ่มแกนนำที่มีความหลากหลาย ทั้งอาชีพ สถานะทางสังคม องค์ความรู้ มีจิตสาธารณะสูง รวมพลังกันทำงานในรูปแบบของเครือข่ายทั้งแห่งระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด จนถึงระดับประเทศ ในบางพื้นที่ยังมีการழู噶การการทำงานในระดับลุ่มน้ำ จึงทำให้สามารถ

ดำเนินงานได้สำเร็จมากมาย เช่น จัดเวทีบูรณาการในท้องถิ่น สร้างสำนักคนทุกวัย ดูแลทรัพยากร จัดการภัยพิบัติและเฝ้าระวัง จัดการในครัวเรือน เพย์แพรชื่อมูลข่าวสาร สร้างและพัฒนาผู้นำ เชื่อม ประสานพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ทำฐานข้อมูลสิ่งแวดล้อม พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เป็นต้น

6. การสนับสนุน ทสม.

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้สนับสนุนกิจกรรมการดำเนินงาน ทสม. ทั้งใน ด้านงบประมาณ ด้านเทคนิค วิชาการและการจัดกระบวนการฯ รวมทั้งการสนับสนุนสื่อ และเอกสาร เพย์แพรประชาสัมพันธ์ เพื่อให้สามารถพัฒนาให้เครือข่าย ทสม. เป็นรูปแบบหนึ่งของการบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยมีแนวทาง รูปแบบบริการ ดำเนินกิจกรรม ดังนี้

1) การส่งเสริมให้ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนเข้ามาร่วมเป็น ทสม.

- การเตรียมความพร้อมของชุมชน/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ โดยการ ประชาสัมพันธ์ และการให้ความรู้ ความเข้าใจในแนวคิดและบทบาท หน้าที่ ของ ทสม. รวมทั้งความตระหนักรู้ของชุมชนในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น และการบริหารจัดการโดยชุมชน
- การส่งเสริมและสนับสนุนให้คนในหมู่บ้านเข้ามาเป็น ทสม.
- การพัฒนาให้เป็นกลุ่มของศูนย์เพื่อเป็นแกนนำในการดำเนินกิจกรรม
- พัฒนาให้มีการบริหารจัดการในรูปแบบของคณะกรรมการ และมีการประสาน เชื่อมโยงในลักษณะเครือข่าย

2) การเสริมศักยภาพ ทสม.

- การเสริมศักยภาพด้านองค์ความรู้ และทักษะในการดำเนินการให้แก่ ทสม.
- พัฒนาให้ ทสม. เป็นแกนนำในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในหมู่บ้าน/ ในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม
- การสนับสนุนให้ ทสม. เป็นแกนนำในการสร้างกระบวนการเพื่อให้ชุมชนมี กฎหมายในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน
- พัฒนาให้สามารถวางแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดย ชุมชน และสนับสนุนให้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
- สนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยการพัฒนาอาชีพ และการเพิ่มมูลค่าทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น